

Oponentský posudek na diplomovou práci Jany Kaiserové „Obec Slavhostice na pomezí soudobých dějin“

Studentka přichází s dnes celkem populární mikrohistorickou sondou – svou diplomovou práci zasvětila jedné obci Královehradeckého kraje, Slavhosticím. Popisuje jejich vývoj v letech 1914 až 1975 se zdůvodněním, že chtěla zachytit klíčové okamžiky československých dějin (1. a 2. světovou válku, roky 1948 a 1968 – jak sama uvádí).

Otázkou je, zda takovéto vymezení je dostatečné, zda studentka neměla své téma posunout více do současnosti a zkoumat dobu například od roku 1945 do let devadesátých, což by zřejmě odstranilo i dost těžkostí, které studentka přiznává – nedostatek narátorů a jejich ochotu se bavit (což je diskutabilní).

Pro takový typ práce je významná zvolená metoda – z textu je patrné, že studentka celkem plně využila jednu podstatnou složku pramenů: materiály oficiální – psané – povahy. Prostudovala místní archiv, našla i tamního „skladovatele“ zajímavých písemností a v textu jich je hojně využíváno. Co ale vidím jako nedostatek, je absence jiného významného typu pramenů – orálně historických, což u tohoto typu práce, při němž je potřeba jít až na samé „maso“ dějin a zkoumat každodennost lidských osudů překvapí, a to o to více, když se jedná o studentku oboru, v jehož jménu je „orální historie“. Nemyslím, že je dostatečný argument, že místní nebyli ochotni hovořit nebo že pamětníci 1. světové války nežijí – žijí mladší pamětníci a potomci (a navíc bylo možno upravit téma).

Obecně lze nicméně konstatovat, že se jedná o poctivý text, který nás provede historií Slavhostic erudovaně. Je členěn logicky, kapitoly mají jasné tematické vymezení, historické řemeslo je taktéž v pořádku – byť dost překvapí, že několikrát zmiňovaná práce Petráňova (Ouběnice), a zmiňovaná dokonce jako nedostížitelný autorčin vzor, není vůbec uvedena v seznamu literatury (podobně i několik dalších publikací).

K nedostatkům: trochu vyplývají z metodologie. Autorka pečlivě zaznamenává události, které se v průběhu let staly, nicméně člověk snadno nabude pocitu, že se jedná spíše o přesný sled kronikářských dat, aniž by vycházely najevo specifické lidské osudy, což by u mikrohistorické sondy být mělo. Každodennost chybí – a chybí logicky, protože ji typ využitých pramenů nedovoluje. Jeden příklad za všechny, když (s. 70) jsou popisována divadelní představení během 2. světové války jako zdroj odreagování, jinotajů a politických narážek na dobu, pak by mělo být řečené konkretizováno – jinak se jedná o planý normativní soud. Problém je ovšem v tom, že studentka nemá prameny na to, aby takové soudy podkládala.

Chci tím říci, že přes nespornou erudici a pečlivost se základní cíl práce podařil dosáhnout jen parciálně – chybí lidská rovina, chybí životní příběhy. Prostě a jednoduše: chybí osobní typ pramenů.

Přes tuto výtku ale považuji diplomovou práci za relativně slušnou, kterou k obhajobě doporučuji a navrhuji ji ohodnotit stupněm velmi dobře – pokud se bude jednat o zdařilou obhajobu.

V Praze 7.9.2013

.....
PhDr. Přemysl Houda, Ph.D.